

CRÒNICA LEGISLATIVA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Segon semestre de 2021

Reyes Marzal Raga*

Resum

A la crònica del segon semestre de 2021 mostrem les conseqüències de diverses anul·lacions normatives que han deixat molt minvades les competències de l'Oficina de Drets Lingüístics (ODL) i també l'ús del valencià en les relacions amb els ciutadans. També es reiteren les qüestions de funció pública referides a l'exigència del requisit lingüístic, en concret respecte dels funcionaris interins, o les diverses accions de foment de l'Administració de la Generalitat per a promoure l'ús, l'assessorament i la qualificació lingüístics. Per últim, donem compte dels canvis toponímics.

Paraules clau: Oficina de Drets Lingüístics; accés i provisió de llocs de treball a l'Administració valenciana; funció pública docent; promoció de l'ús, assessorament i qualificació lingüístics; toponímia.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE VALENCIAN COMMUNITY

Second half of 2021

Abstract

In our review of the second half of 2021, we shall be examining the consequences of the repeal of a number of regulations that have significantly reduced the powers of the Office of Linguistic Rights (Oficina de Drets Lingüístics, ODL) and also the use of Valencian in dealings with the public. Further coverage is also given to the civil service, with regard to language requirements, specifically with regard to fixed-term civil servants, and the different promotional activities of the Administration of the Government of Valencia to foster the use of, advice on and qualifications regarding Valencian. Lastly, we give an account of toponymical changes.

Keywords: Office of Linguistic Rights; access to and provision of jobs in the Valencian administration; public sector teaching; promotion of language use, advice and qualifications; toponyms.

* Reyes Marzal Raga, professora titular de Dret Administratiu, Universitat de València-Estudi General (UVEG). reyes.marzal@uv.es

Citació recomanada: Marzal Raga, Reyes. (2022). Crònica legislativa de la Comunitat Valenciana. Segon semestre de 2021. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 77, 165-170. <https://doi.org/10.2436/rld.i77.2022.3799>

Sumari

- 1 Un nou revés judicial a la política lingüística de la Generalitat Valenciana. Anul·lació del Decret pel qual es regula el funcionament de l'Oficina de Drets Lingüístics de València
- 2 Les conseqüències de l'anul·lació parcial del Decret 61/2017, pel qual es regulen els usos institucionals i administratius de les llengües oficials en l'Administració de la Generalitat
- 3 El requisit lingüístic a la funció pública valenciana
- 4 L'acció de foment sobre el valencià
 - 4.1 Convocatòria de cursos del Pla d'acompanyament lingüístic per al personal de l'Administració de la Generalitat
 - 4.2 L'assessorament i qualificació lingüístics a les institucions de la Comunitat Valenciana
- 5 Toponímia

1 Un nou revés judicial a la política lingüística de la Generalitat Valenciana. Anul·lació del Decret pel qual es regula el funcionament de l'Oficina de Drets Lingüístics de València

El Tribunal Suprem, en la [Sentència 1357/2021, de 22 de novembre de 2021 \(Recurs 4651/2020\)](#) ha desestimat el recurs de cassació interposat en relació amb la [Sentència del TSJCV 222/2020, de 22 de maig de 2020 \(recurs 30/2018\)](#), que anul·lava un total de 12 articles del Decret 187/2017, de 24 de novembre, del Consell, pel qual es regula el funcionament de l'Oficina de Drets Lingüístics de València. El Tribunal Suprem va admetre el recurs en la [Interlocutòria del Tribunal Suprem 4651/2020, de 25 de febrer de 2021](#), fet que va assenyalar l'interès cassacional objectiu per a la formació de jurisprudència respecte de les qüestions següents: (i) si les respostes de l'Oficina de Drets Lingüístics de València a les reclamacions i suggeriments que li dirigisquen constitueixen actes administratius; (ii) en cas afirmatiu, si el procés per a obtenir les respostes ha de quedar subjecte a un procediment administratiu, i (iii) si en la mesura en què pot produir-se una afectació a drets fonamentals seria necessària la regulació per llei.

Respecte de la primera qüestió, tot i que la representació de la Generalitat va mantindre que l'activitat de l'Oficina de Drets Lingüístics desenvolupa una activitat informal i no procedimentalitzada, a parer del Tribunal Suprem, el fet que l'ODL quan es troba davant uns fets done curs a les persones físiques o jurídiques afectades perquè tinguen coneixement d'ells, per la qual cosa poden adjuntar un informe o recomanació, i aquestes persones "si escau, adopten les mesures oportunes [...] i formulen la resposta que consideren procedent", no pot entendre's com una actuació jurídicament neutra. I no ho pot ser "perquè la remissió es fa per haver valorat prèviament que els fets denunciats o coneguts –comportaments de subjectes privats– comporten o representen una vulneració dels drets lingüístics, sent la prova palpable d'això (i) que se li remet per a "esmenar els fets esmentats", i (ii) que es preveu la possibilitat que l'ODL establisca una cooperació "amb les persones físiques o jurídiques privades causants dels fets constitutius de vulneració dels drets lingüístics amb la finalitat d'evitar que es tornen a produir els fets objecte de denúncia i garantir així la protecció d'aquests drets". A més, d'acord amb l'article 12 del decret impugnat, l'ODL dona tràmit intern en l'Administració a què pertany, la qual pot emetre una recomanació o informe, però la norma clarament imposa una actuació a l'òrgan administratiu afectat perquè "té l'obligació d'enviar la resposta pertinent a l'ODL en el termini de 15 dies des de la recepció de la reclamació o del suggeriment, així com de prendre les mesures adequades per a esmenar els fets denunciats i previndre que no es reproduïsquen d'ara en avant". D'acord amb aquest raonament, el Tribunal Suprem entén que la intervenció de l'ODL "no és jurídicament neutra perquè la remissió es fa per haver valorat prèviament que els fets són constitutius de vulneració dels drets lingüístics i amb una clara conseqüència jurídica". Tanmateix, l'ODL qualifica els fets denunciats per tal de considerar-los com a "vulneradors dels drets lingüístics i per això intervén traslladant-los a l'òrgan competent, encara que en aquest cas, no siga explícita la imposició d'una conducta a les altres administracions, locals o estatals, radicades en la comunitat autònoma". Per tot això, la Sentència conclou que:

L'actuació de l'ODL es caracteritza per prendre coneixement dels fets, fer una valoració quant a la seua incidència en els drets lingüístics, remetre-la als interessats/afectats per considerar que han dut a terme actuacions vulneradores dels drets lingüístics que l'ODL defensa, i imposar, a manera de correcció jurídica, l'adopció de les mesures adequades per a esmenar els fets i previndre que no es reproduïsquen d'ara en avant.

És per això que els preceptes impugnats són contraris als principis de seguretat jurídica i de responsabilitat i interdicció de l'arbitrarietat reconeguts a l'article 9.3 CE, així com contrari a l'article 103.1 CE referit a l'actuació de l'Administració "amb sotmetiment ple a la llei i al Dret", i també a l'article 105.d CE, que exigeix norma amb rang de llei per a regular el procediment de producció dels actes administratius, qüestió que no troba habilitació suficient en les disposicions de l'article 5 de la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià. Per tant, el Decret incorre en un vici de nul·litat de ple dret.

Des d'una vessant pedagògica és d'interès el detall de la Sentència en explicitar altres actuacions de l'Administració no considerades actes administratius i que la Generalitat havia invocat en el recurs per sostindre el caràcter d'activitat informal atribuït a l'ODL i, per tant, la cassació de la Sentència emesa pel TSJCV. En resposta a aquesta posició, el Tribunal Suprem dirà que el fet que no s'admeta la condició d'actes administratius a certes actuacions, com ara la resposta que es dona a les sol·licituds d'audiència en els projectes de llei, els requeriments informals o fins i tot les consultes vinculants en matèria tributària –que, com diu la Sentència, formen part del deure general d'informació i assistència als contribuents a què està obligada

L'Administració tributària–, no és extrapolable a les funcions que el decret impugnat atribueix a l'ODL, les actuacions de la qual tenen la consideració d'actes administratius, d'acord amb el raonament de la Sentència.

Pel que fa a la tercera de les qüestions admeses pel seu interès cassacional objectiu, referida a l'exigència de reserva de llei per a la regulació que conté el decret impugnat, el Tribunal Suprem ratifica també la sentència d'instància, en reconèixer que l'actuació de l'ODL pot tindre incidència en el dret fonamental a la intimitat, atès que es demana certa informació referida a un supòsit de fet de naturalesa privada, per la qual cosa es tracta de matèria reservada a la llei, que el Decret no pot regular.

La desestimació del recurs de cassació i la conseqüent anul·lació parcial del Decret, en allò que és la part substancial de la competència atribuïda a l'ODL, posa fi, en certa manera, a la seua justificació com a òrgan especialitzat en la canalització de les reclamacions, suggeriments i consultes motivades per possibles vulneracions dels drets lingüístics.

2 Les conseqüències de l'anul·lació parcial del Decret 61/2017, pel qual es regulen els usos institucionals i administratius de les llengües oficials en l'Administració de la Generalitat

A les cròniques de 2019 i 2020 fèiem esment a l'admissió dels recursos de cassació interposats en relació amb diverses sentències emeses per la Secció 4a de la Sala Contenciosa Administrativa del TSJ de la Comunitat Valenciana¹, declaratòries de la nul·litat parcial del [Decret 61/2017, de 12 de maig, del Consell, pel qual es regulen els usos institucionals i administratius de les llengües oficials en l'Administració de la Generalitat](#). Les conseqüències d'aquestes resolucions es reiteren ara en l'àmbit de la funció pública valenciana. El Jutjat Contenciós Administratiu núm. 3 d'Alacant, en Sentència de 21 de juliol de 2021, ha anul·lat la Resolució d'octubre de 2019 de la Conselleria de Justícia referida a un procediment de reclassificació professional en què l'Administració havia tramitat el procediment en valencià, tot i que la funcionària s'havia dirigit en reiterades ocasions en castellà. Per això, la Sentència acorda "l'absoluta nul·litat de ple dret de tot l'expedient tramitat, en haver imposat l'Administració unilateralment la llengua valenciana, sense respectar l'opció per la llengua castellana utilitzada pel ciutadà". Al mateix temps justifica aquesta decisió al manifestar que "no resulta possible admetre que qualsevol Administració pública done preferència a la llengua autonòmica quan el ciutadà clarament ha triat la llengua castellana", perquè "suposa que l'Administració no respecta la llengua triada pel ciutadà, i materialment suposa donar preferència a una de les llengües oficials respecte a l'altra, menyspreant amb això el castellà quan és triat pel ciutadà".

Com s'ha dit, aquesta sentència és una clara aplicació de la doctrina anul·lativa de les disposicions contingudes al Decret 61/2017, respecte del qual tant el TSJCV com el Tribunal Suprem interpreten que l'Administració fa un ús preferent del valencià quan contesta a l'interessat en valencià després que aquest s'haja dirigit reiteradament en castellà, per la qual cosa entenen que una petició per part d'un ciutadà o la iniciació d'un procediment a instància de part en castellà ha de considerar-se equivalent a la sol·licitud de rebre a partir d'eixe moment les comunicacions següents en aquesta llengua. Aquesta posició judicial expressada a les sentències del TSJCV i del TS ja va ser advertida pel Consell Jurídic Consultiu, en el dictamen emès a l'avantprojecte de decret, que assenyalava tanmateix que, independentment que l'Administració actue inicialment en una o altra llengua, ha d'estar atenta als fets dels particulars que manifesten l'opció lingüística escollida i actuar en conseqüència.

3 El requisit lingüístic a la funció pública valenciana

De nou, el TSJCV es pronuncia respecte del requisit lingüístic exigít per a la funció pública docent, fet que reitera la força de les bases de la convocatòria com a llei del concurs, així com la diferència entre funcionaris de carrera i funcionaris interins, en atenció a la temporalitat del nomenament a què se sotmeten aquest tipus d'empleats públics. La [Sentència del TSJCV 560/2021, de 14 de juliol \(Recurs 49/2020\)](#) resol l'apel·lació interposada en relació amb la Sentència 589/2019, de 8 d'octubre, del Jutjat Contenciós Administratiu núm. 5 de València, desestimària de la impugnació de diverses resolucions administratives. En concret, en relació

¹ La qüestió ha estat comentada a la Crònica Legislativa del número 73 (p. 170) i a la Crònica Legislativa del número 76 (p. 259-260) d'aquesta *Revista*.

amb la [Resolució de 25 de juny de 2018 del Director General de Centres i Personal Docent](#), per la qual es convoca el procediment d'adjudicació de destinacions amb caràcter provisional, en pràctiques o interí, en cossos docents de catedràtics i professors d'ensenyament secundari, de catedràtics i professors d'escoles oficials d'idiomes, de professors tècnics de formació professional, catedràtics i professors de música i arts escèniques i de catedràtics i professors d'arts plàstiques i disseny i de mestres de taller d'arts plàstiques i disseny per al curs 2018-2019; la Resolució de 27 de juliol de 2018 del Director General de Centres i Personal Docent, per la qual es fa públic el llistat definitiu de personal funcionari amb destinació provisional en els cossos docents mencionats; la [Resolució de 31 de juliol de 2018 del citat Director General](#), corregida l'1 d'agost, per la qual es fa pública la relació definitiva de destins en el citat procediment d'adjudicació, i l'[Ordre 35/2018, de 22 d'agost, de la Conselleria d'Educació, reguladora de la catalogació amb el requisit lingüístic del valencià](#) en determinats llocs de treball docents públics que imparteixen els ensenyaments de règim especial i altres ensenyaments.

Pel que fa a la posició de les bases de tota convocatòria per a l'accés a la funció pública, la Sala reitera la seua força i funció com a llei del concurs, i seguidament accepta la licitud de l'exigència del coneixement del valencià que s'estableix per a poder participar en el procediment d'adjudicació de destins de caràcter provisional i interí en els cossos als quals es refereix l'acord impugnat, seguint la reiterada doctrina del Tribunal Suprem i del mateix TSJCV, en aplicació de les previsions contingudes a l'article 38.1 de la [Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació](#), a l'article 23 de la [Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià \(LUEV\)](#), i al [Decret 62/2002, de 25 d'abril, del Govern Valencià, pel qual es regula l'acreditació dels coneixements lingüístics per a l'accés i la provisió de llocs en la funció pública docent no universitària a la Comunitat Valenciana](#). Com ja hem dit en diverses ocasions, el coneixement de la llengua valenciana és una qüestió de legalitat imposada per la LUEV a tots els nivells educatius, per la qual cosa res més lògic i coherent que també s'exigisca aquest coneixement al professorat que imparteix la docència, qualsevol que siga el seu estatut o vinculació amb l'Administració i la duració de la prestació dels seus serveis.

Pel que fa a la invocada diferència de tracte entre funcionaris de carrera i funcionaris interins en el supòsit enjudiciat, que malgrat ocupar llocs docents catalogats amb el requisit de l'exigència de la llengua no se'ls sotmet a la mateixa conseqüència de pèrdua del lloc i obligació d'obtindre'l, sinó que se'ls permet mantindre'l i en tot cas moure's a llocs de treball en localitats de predomini lingüístic castellà, el TSJCV tampoc admet aquest motiu de recurs, pel fet que assenyalava les diferències entre funcionaris de carrera i funcionaris interins, en tant que aquests no disposen d'inamobilitat en el lloc de treball i per tant no tenen la mateixa opció o drets que els de carrera, per la qual cosa no existeix un patró de mesura equiparable o que per comparació els conduïssa a situacions similars tributàries del mateix règim legal. Per això, el Tribunal no aprecia discriminació o tracte arbitrari, ni tampoc contradicció amb l'article 4.1 de la [Directiva 1999/70/CE del Consell, de 28 de juny de 1999](#), relativa a l'Acord marc de la CES, la UNICE i el CEEP sobre el treball de duració determinada, i declara que l'exigència del coneixement de l'idioma no es pot entendre com una condició de treball vinculada a l'ocupació, sinó relacionada amb l'organització del treball i l'exercici de potestats administratives pel que fa a la forma d'ordenació del treball dels seus empleats segons l'estatut jurídic d'aquests.

4 L'acció de foment sobre el valencià

4.1 Convocatòria de cursos del Pla d'acompanyament lingüístic per al personal de l'Administració de la Generalitat

La disposició addicional segona del [Decret 61/2017, de 12 de maig, del Consell, pel qual es regulen els usos institucionals i administratius de les llengües oficials en l'Administració de la Generalitat](#), que no ha estat anul·lada per les diverses sentències que van estar referides a la [crònica del primer semestre de 2021 d'aquesta revista](#) (RLD núm. 76, 2021) tot i que el Decret ha estat molt afectat, preveu la formació lingüística del personal empleat públic en disposar que "les conselleries competents en matèria de política lingüística, d'una banda, i en matèria de formació del personal de l'Administració de la Generalitat, de l'altra, organitzaran les activitats de formació i acompanyament lingüístics destinades al personal empleat públic per a garantir l'aplicació d'aquest decret". En compliment d'aquesta previsió, la Generalitat va aprovar el [Pla d'acompanyament lingüístic per al personal de l'Administració de la Generalitat](#), com a document per a la sistematització d'aquesta disposició normativa amb l'objectiu de satisfer les necessitats de les persones amb

més mancances i alhora donar resposta a les inquietuds d'aquelles altres que ja posseeixen una competència lingüística en valencià més sòlida.

En aquest semestre, s'han convocat els cursos de formació recollits com a activitat dintre del referit pla, d'acord amb la [Resolució de 20 de setembre de 2021, de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme](#), per la qual es convoquen cursos de formació lingüística i tècnica inclosos en el Pla d'acompanyament lingüístic per al personal de l'Administració de la Generalitat.

4.2 L'assessorament i qualificació lingüístics a les institucions de la Comunitat Valenciana

La qualificació lingüística és una eina imprescindible per a garantir la normalització del valencià. És per això que, cada vegada més, el sector públic valencià requereix d'aquest tipus d'assessorament especialitzat en els diversos nivells administratius. Tot i tractar-se de qüestions de funció pública, materialment responen a la funció de foment del valencià, per la qual cosa les tractem en aquest apartat. Les resolucions d'aquest semestre són les següents:

- [Universitat Jaume I. Resolució de 25 d'octubre de 2021, del Rectorat de la Universitat Jaume I, per la qual es nomena personal funcionari de carrera, pel sistema general d'accés lliure, en l'escala mitjana d'assessorament lingüístic de la Universitat Jaume I](#) (DOGV, núm. 9207, 03.11.2021).
- [Corts Valencianes. Convocatòria de concurs oposició per a la provisió de dues places de tècnic superior especialitzat o tècnica superior especialitzada \(assessor lingüístic o assessora lingüística\)](#) (DOGV, núm. 9198, 20.10.2021).
- [Societat Anònima de Mitjans de Comunicació de la Comunitat Valenciana. Resolució de 8 d'octubre de 2021, de la vicepresidenta i presidenta en funcions del Consell Rector de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació, per la qual es fan públiques les bases aprovades pel Consell Rector, per a la constitució de la borsa de treball temporal per a la contractació laboral temporal en la categoria d'assessor lingüista o assessora lingüista en la Societat Anònima dels Mitjans de Comunicació de la Comunitat Valenciana i se'n fa pública la convocatòria](#) (DOGV, núm. 9196, 18.10.2021).
- [Universitat Jaume I. Resolució de 13 de setembre de 2021, del Rectorat de la Universitat Jaume I, per la qual es nomena personal funcionari de carrera i s'adjudica destinació a les persones aspirants que han superat les proves selectives en el procés específic de promoció interna per a l'accés a l'escala superior d'assessorament lingüístic, convocades per la Resolució de 24 de març de 2021](#) (DOGV, núm. 9052, 31.03.2021).
- [Universitat de València. Resolució de 8 de juliol de 2021, de la Universitat de València, per la qual es fa pública la llista definitiva de persones admeses i excloses en les proves selectives d'accés al grup A, subgrup A2, pel torn lliure, sector d'administració especial, escala tècnica mitjana d'assessorament lingüístic d'aquesta universitat](#) (DOGV, núm. 9130, 19.07.2021).

5 Toponímia

Al segon semestre de 2021 només hi ha una resolució toponímica, referida al canvi de denominació del municipi d'Alcocer de Planes per la forma exclusiva en valencià Alcosser, que va ser aprovada pel [Decret 115/2021, de 10 de setembre, del Consell](#) (DOGV, núm. 9175, de 16.09.2021).

Després del tràmit d'informació pública al *Butlletí Oficial de la Província d'Alacant* de 27 d'abril de 2021 i de l'anunci en la seu electrònica de l'entitat local, el Ple de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua va acordar el 25 de juny de 2021 que el nom més adequat del topònim és Alcosser, i finalment així s'ha aprovat. El procediment seguit per al canvi de denominació es troba a la Llei 8/2010, de 23 de juny, de règim local de la Comunitat Valenciana, i a l'article 13.2 del [Decret 69/2017, de 2 de juny, del Consell, de regulació dels criteris i procediment per al canvi de denominació dels municipis i altres entitats locals de la Comunitat Valenciana](#).